

Na hAchtanna um Stádas Comhionann, 2000-2015

FÓGRA

TÁBHACHTACH: *Sa cháipéis seo, tugtar rabhadh maidir le héileamh dlí a d'fhéadfadh a bheith ann. Léigh go cúramach é, mar aon leis na Nótaí atá faoi iamh, le bhur dtoil. Sna Nótaí, tugtar míniú ar an gcáipéis seo, mínítear roinnt de na téarmaí a úsáidtear, agus leagtar amach iontu na riachtanais dlí atá á leanúint ag an bhFógra seo.*

Ó: *(ainm agus seoladh an “ghearánalgh”, an duine a mheasann go ndearnadh idirdhealú orthu nó gur caitheadh go neamhdhleathach leo)*

Ainm:	Niocláisín Cóilín de Ghlostéir
Seoladh:	A/C Dr ^a Marília Bacanhim Catarino, Av Calouste Gulbenkian, Lt 9, 60 - 1º, Sl E, 3000-090 Coimbra, an Phortaingéil.

Go dtí: *(ainmneacha agus seoltaí ag na freagróirí seo, na daoine agus na heagraíochtaí seo ar dóigh leis an ngearánach go ndearna siad idirdhealú orthu nó gur chaith siad go neamhdhleathach leo)*

Ainmneacha:	Garda C210 agus Garda C316 agus an Coimisinéir den Garda Síochána agus an tArd-Aighne agus an tAire Dlí agus Cirt
Seoltaí:	Stáisiún Gardaí, 13A Sráid uí Chonaill, Baile Átha Cliath 1, D01 W773 agus Oifig an Choimisinéara, An Garda Síochána, Páirc an Fhionnuisce, Baile Átha Cliath 8, D08 HN3X agus Oifig an Ard-Aighne, <i>Government Buildings</i> (thaispeáin HTTPS://WWW.GOV.IE/ga/oifig-an-ard-aighne an seoladh seo as an Sacs-Bhéarla amháin (<i>sic</i>)), Sráid Mhuirfean Uachtarach, Baile Átha Cliath, D02 R583

	agus An Roinn Dlí agus Cirt, Gnóthaí Baile agus Imirce, 51 Faiche Stiabhna, Baile Átha Cliath 2, D02 HK52.
--	--

1. Measaim gur dhéileáil sibh go neamhdhleathach i m'aghaidh trí:

(cuir tic sa bhosca nó sna boscaí a bhaineann le hábhar)

- ☐ ☒ **Idirdhealú a dhéanamh orm,**
- ☐ ☒ **Ciapadh a dhéanamh orm, nó gur lig sibh go ndéanfaí ciapadh orm**
- ☐ **Gnéaschiapadh a dhéanamh orm, nó gur lig tú go ndéanfaí ciapadh gnéasach orm**
- ☐ ☒ **Gur theip ort freastal réasúnta a sholáthar dom [féach na Nótaí: do dhaoine atá faoi mhíchumas amháin]**
- ☐ ☒ **Mé a íospairt** (féach na Nótaí)

in aghaidh na nAchtanna um Stádas Comhionann, 2000 – 2015.

2. Tuairimím go ndearna sibh seo bunaithe ar na forasaibh a leanas:

(cuir tic sa bhosca nó sna boscaí a bhaineann le hábhar)

- ☐ **inscne** (fireann nó baineann)
- ☐ **stádas sibhialta** (singil, pósta, scartha, colscartha, baintreach nó i bpáirtnéireacht shibhialta)
- ☐ **stádas teaghlaigh** (torrach; tuismitheoir nó tuismitheoir gníomhach de leanbh; tuismitheoir nó príomhchúramóir cónaitheach do dhuine faoi mhíchumas a bhfuil cúram leanúnach de dhíth orthu); (féach na Nótaí)
- ☐ **gnéaschlaonadh** (claonadh heitrichnéasach, homaighnéasach nó déghnéasach)
- ☐ ☒ **reiligiún** (creideamh/cúlra creidimh nó easpa creidimh)
- ☐ **aois** (18 bliain d'aois nó os a chionn,): (féach na Nótaí)

- ☐ **✓míchumas** (*féach na Nótaí*)
- ☐ **✓cine** (*dath, náisiúntacht, bunadh eitneach nó náisiúnta*)
- ☐ **ball den Lucht Siúil**
- ☐ **✓íospairt** (*féach na Nótaí*)
- ☐ **cúnamh tithíochta** (*féach na Nótaí*)

3. Seo a leanas sonraí den ghearán seo (*cuir isteach sonraí ar nós - áit, dáta agus an t-am a deir tú gur dhéileáil an freagróir leat go neamhdhleathach, agus na rudaí a tharla roimh an imeacht seo*):

Dáta:...27/06/2026...

Am:..... ag an 12:53 a chlog

Sonraí eile:

..... "Is ar Choimisinéir an Gharda Síochána atá an fhreagracht scéim TCI Poiblí an Gharda Síochána a údarú."

arsa

[HTTPS://WWW.garda.ie/ga/fuinn/foireann-cheannasaiochta-sinsearach/ga%20-%20garda%20equipment/ga%20-%20public%20cctv/public-cctv-faqs/ceisteanna-coitianta-faoi-theilifis-chiorcaid-phoibli.html](https://www.garda.ie/ga/fuinn/foireann-cheannasaiochta-sinsearach/ga%20-%20garda%20equipment/ga%20-%20public%20cctv/public-cctv-faqs/ceisteanna-coitianta-faoi-theilifis-chiorcaid-phoibli.html)

Tá cóipeanna de

[HTTPS://Gloucester.Insomnia247.NL/humidity/Is_coirpigh_Garda_C210_agus_Garda_C316/2026-07-01o_gearan_i_gcoinni_Gardai_C210_agus_C316_Information_No_15-3.pdf](https://Gloucester.Insomnia247.NL/humidity/Is_coirpigh_Garda_C210_agus_Garda_C316/2026-07-01o_gearan_i_gcoinni_Gardai_C210_agus_C316_Information_No_15-3.pdf)

faoi iamh. ("breiseanna as ACHT AN GHARDA SÍOCHÁNA (GEARÁIN), 1986" arsa dréacht mar mheabhrúchán ach rinne mise dearmad mar leanann na focla sin ar

[HTTPS://Gloucester.Insomnia247.NL/humidity/Is_coirpigh_Garda_C210_agus_Garda_C316/2026-07-01o_gearan_i_gcoinni_Gardai_C210_agus_C316_Information_No_15-3.pdf](https://Gloucester.Insomnia247.NL/humidity/Is_coirpigh_Garda_C210_agus_Garda_C316/2026-07-01o_gearan_i_gcoinni_Gardai_C210_agus_C316_Information_No_15-3.pdf) de thimpiste!)

Is bréagadóirí gardaí. Cf. an ngalar ngorm. Trasnaíonn garda garda difríocht i dtaobh dlí gu tric. Ligeann garda dlí air. Ní luann garda dlí mar leithscéal. Ní léann garda dlí. Ní chuimhníonn cosantóirí dlíthe do ghardaibh. Ní smachtaíonn cosantóirí garda coiriúil. Cf. Gearán CA-00082241 agus Tagairt 390009-10-25 le Fiosrú srl.. Rinne Gardai C210 agus C316 coireanna i mo choinne mar iarmhairtíbh ar an 27/06/2026. "So the law was one thing. What the police were actually doing was quite another." arsa údar.¹

"I remind you that English is a foreign language for me as it is for you." arsa mise ar an 16/02/2014.

Cf. [HTTPS://Gloucester.Insomnia247.NL/gardai/Where_are_you_from/2014-02-16_for_all_I_know_am_a_kidnapped_Lithuanian_arsa_mise_sular_bhuail_cara_mna_liom_roimh_RoboCo_p.MP3](https://Gloucester.Insomnia247.NL/gardai/Where_are_you_from/2014-02-16_for_all_I_know_am_a_kidnapped_Lithuanian_arsa_mise_sular_bhuail_cara_mna_liom_roimh_RoboCo_p.MP3) um 00:53:18.

¹ Anthony Summers, Netflix: *The Disappearance of Madeleine McCann* Season 1 Episode 4 *Heaven and Earth* at 19 minutes and 20 seconds

Dúirt Gardaí C316 agus C210 as an Sacs-Bhéarla gu mímhúinte.

Sáraíonn gardaí dlí teanga.

“D’ionsaigh Gardaí C210 agus C316 ag an 12:53 a chlog ar an 27/06/2026 mé. Cf. slacairt. D’ionsaigh sean-phríosúnach trí huair ar an 13/07/2004 mise. **Mhínigh cigire ionsaithe (agus abhcóide) dar le dlí ar an 13/07/2004 (agus ar an 25/02/2026). Sháraigh Gardaí C210 agus C316.** (Bhí garda² ag caint liom faoin sean-phríosúnach seo ar an 02/08/2025.)

[. . .]

Tá díth codlata orm mar gheall orthu agus mé ag fulaingt.

Is ciontach i robáil is i ngoid agus i mbagairtíbh is in ionsaithibh agus i slacairt is i bhfoghail ar an phearsa seo agus i sárú den Bhunreacht seo agus i bhfuath is i gciníochas is in idirdhealuithebh agus i gciapadh agus i míchúirtéiseacht agus i bhfalsacht nó i bhfiaradh fírinne agus in anúsáid údaráis agus i mí-úsáid maoine (a bheidh faoi choimeád den Gharda Síochána agus ar le duine den phobal i) agus in iompar míchlúiteach is in iompar a shonraítear in ACHT AN GHARDA SÍOCHÁNA (GEARÁIN), 1986 agus i ndrochúsáidíbh oifigí agus i bhfeall fóirdheontas **Gardaí C210 agus C316.** Cuimhnígí ar na hAchtanna um Eitic in Oifigí Poiblí! Consider the STANDARDS IN PUBLIC OFFICE ACT, 2001!

[. . .]

Cheannaigh mise glantóir i gcoinne bogthaise mar bhronntanas do charaid ag an 11:56r.n. a chlog dar le

HTTP://Gloucester.Insomnia247.NL/humidity/Is_coirpigh_Garda_C210_agus_Garda_C316/2026-06-27e_3Euro_agus_siopa_closcriobhan_img20260627_16061988.png

Bhí mise ag fanacht leis. Tháinig (Garda Fir C316 le) Garda C210 chugam agus dúirt seisean gur chuir sé suim sa ghlantóir seo. Ghlac sé é agus eisean ag léamh a phacáistíochta. Cheistigh seisean trí ghráiscínteacht faoi fháth an ghlantóra seo: “in your fucking hand?” arsa Garda Fir C210. “Is bronntanas é.” arsa mise. “Cén fáth nach bhfuil?” arsa mise. Diúltaíonn Gardaí C316 agus C210 dlí ar chor ar bith a lua ach lig siad lua mar dhea dlí mar dhea ar Gharda C210 agus iadsan ag insintíbh bréag. Níor ghríosaigh mise garda ach tháinig caoi an-glé-ró-mímhúinte ar Gharda C210. Chum seisean seafóid fúm ag glanadh mar dhea na sráide i rith an chomhráite seo: ní osclaítear an phacáistíocht seo mar is bronntanas é!

² Laura

“I speak fluent Irish. Your Irish is shite.” arsa Garda Fir C210 go maslach mímhúinte coiriúil bréagach ag maíomh os ard. Thosnaigh seisean an comhrá seo as an Sacs-Bhéarla. Bhain mise úsáid as an Ghaeilge ar dtús agus níor scaoil garda ar bith acu mórán as an Ghaeilge amach. Is ciontach i ngráiscínteacht Garda C210.

Cf. [HTTPS://Tuairisc.Ie/leasu-a-mholadh-ar-bhille-nua-le-go-mbeadh-se-ina-choir-fuath-a-spreagadh-i-leith-cainteoiri-gaeilge](https://tuairisc.ie/leasu-a-mholadh-ar-bhille-nua-le-go-mbeadh-se-ina-choir-fuath-a-spreagadh-i-leith-cainteoiri-gaeilge)

Ghríosaigh Garda C210 chun fuatha. Cf. AN tACHT UM THOIRMEASC AR GHRÍOSÚ CHUN FUATHA, 1989 agus An tAcht um Cheartas Coiriúil (Cionta Fuatha), 2024.

[. . .]

“Why is it not in your bag?” arsa Garda C210 dá bhrí sin “Cuir isteach mala é.” arsa mise mar mholadh ach robáil agus ghoid Gardaí C210 agus C316 an glantóir seo.

Is ciontach i bhfaillíochaibh dualgas agus i bhfaillíochaibh de chineál toiliúil na cosantóirí seo. Is ciontach trí chúlcheaduithe Garda C316 agus an Coimisinéir den Garda Síochána agus an tArd-Aighne agus an tAire Dlí agus Cirt.

[. . .]

"People who DISLIKE OTHERS because of [. . .]

[. . .] where they come from" arsa Leathanach 8 leabhair.³

arsa

[HTTPS://Gloucester.Insomnia247.NL/humidity/Is_coirpigh_Garda_C210_agus_Garda_C316/2026-07-01o_gearan_i_gcoinni_Gardai_C210_agus_C316__Information_No_15-3.pdf](https://Gloucester.Insomnia247.NL/humidity/Is_coirpigh_Garda_C210_agus_Garda_C316/2026-07-01o_gearan_i_gcoinni_Gardai_C210_agus_C316__Information_No_15-3.pdf)

Tiomáineann dúnmharuithe; scóladh (i m'aghaidh mar shampla); idirdhealuithe; inghreimeanna; ciníochas; ciapadh; gáinneáil ar daoine; moghsaine; ionchúisimh mhailíseacha; coireanna eile; clúmhillleadh; aslú; agus neamhdhleathachtaí eile an gearán seo. Míníonn gearáin liom os comhair cúirteanna agus ionchúisitheoirí agus gardaí agus an Choiste Eorpaigh um Chéastóireacht agus Íde nó Pionós atá Mídhaonna nó Táireach a Chosc srl. iad.

“FOIRM 1

BILEOG FAISNÉISE

(IARRATAS IN IMEACHTAÍ A BHAINNEANN LE DLÍTHÍ ATÁ I LÁTHAIR GO PEARSANTA)*

AN ARD-CHÚIRT.

20.. Uimh.....

³Nick Sheridan, Breaking News: How to Tell What's REAL from What's RUBBISH, Simon & Schuster UK Ltd, 2021

Idir

Nioclásán Caileán Glostéir

Gearánaí/gearánaithe

[nó Iarratasóir(í)]

agus

☐ Eiléanóir ní nó uí Laighin

[. . .]

Cosantóir(í)

[nó Freagróir(í)]

1. Luaigh go hachomair d'éileamh ~~nó do-chosaint~~ sna príomhimeachtaí:

Éilím cúnamh dlíthe; finnéacht; ionchúisimh idirnáisiúnta; scrúdú dochtúireachta; apalach; ceartúcháin; cúiteamh; orduithe lena dtoirmiscfear na ráitis chlúmhilleacha fúm a fhoilsiú; díothú; ceartais; agus achomhairc mPortaingéalacha.

[. . .]

3. Luaigh go hachomair agus in ord croineolaíoch na fíorais riachtanacha a mbeidh tú ag brath orthu agus tú ag déanamh iarratais chuig an gCúirt:

☐

Ceileann na cosantóirí seo mórán sáruithe trí na tortanna seo.

[. . .]

☐

Bhain mé D as scrúdú stáit faoin Sacs-Bhéarla nuair ba dhéagóir mé.

[. . .]

☐

D'iarr mé ar cúnamh dlí ar son na 1^ú cáingne liom (faoi obadh scoláireachta) ar an 03/03/2010,⁴ dá bhrí sin fuair mé litir faoin 1^ú dlíodóir ar mo son ar an 01/04/2010. Scríobh mise an 1^ú r-phost liomsa don dlíodóir seo as Sacs-Bhéarla (a bhíonnas bacach) ar an 01/04/2010. "An dtuigeann tú?" arsa mise tríd an 2^ú r-phost liomsa don dlíodóir seo (ar an 02/04/2010).

Gearán fostaí mná um ambasáid le hÉirinn sa Phortaingéil rium ar an 21/04/2010 mar scríobh mé di as an Gaeilge ach ní bhíonn an Gaeilge aici.

[. . .]

⁴http://web.Archive.org/web/20160528143340/http://Gloster.Anapnea.net/Evil_which_is_so-called_science/legal_topics/earliest_court_case/application_for_a_gratis_lawyer_Page3.jpg .i. http://web.Archive.org/web/20230213214213*/http://WWW.Grex.org/~gloster/Evil_which_is_so-called_science/legal_topics/earliest_court_case/application_for_a_gratis_lawyer_Page3.jpg

☐ Scríobh mise alt eolaíochta faoi alt bréagach lenár saotharlainn in *IEEE Transactions on Nuclear Science*. Gearán eagarthóir eolaí rium faoi Shacs-Bhéarla lochtach de dhréacht den alt seo liomsa. “I have read your resubmission and have some additional changes you need to make if you desire publication.

☐

☐ 1. Please get some more help with your English. There are some sentences that do not make sense or seem incorrect. For example, you say "I use software to aid me conduct research." This should be "I use software to aid my research" or "I use software to help me conduct research." ar seisean ar an 07/01/2013. Glac eagarthóir eolaí ar son foilsithe leis an alt seo liomsa ar an 16/01/2013.

[. . .]

☐ Dearbhaíonn síceolaithe go mbíonn gnothaichean le teangachaibh ag an lucht uathachais. Dearbhaíonn síceolaithe ón 25/08/2013 gur neach uathachais de Asperger mé is go mbíonn gnothaichean leis an Sacs-Bhéarla agam.

[. . .]

☐ Tháinig an Dr. Ricardo Namora de Melo Teixeira chugam ar an 05/08/2014 sular bhuail mé le breitheamh ar chor ar bith agus é ag caint liom agus é ag maíomh go raibh cabhair liom uaidh. Ní deir sé rium in am ar bith ach as an Sacs-Bhéarla (agus cuid bheag focal gan fiú abairte as teanga ghallda eile) dá brí sin thosaigh mé a rá ris den chéad uair agus mise ag cur ceiste as an Gaeilge air faoin chaoi go mb'fhéidir leis an obair sin a dhéanamh.

[. . .]

☐ D'inis garda carad rium go gclúmhillleann nuachtán mise. D'ordaigh beirt gardaí dhom ri gearáin as an Gaeilge ar an 25/01/2015. Déanann mé amhlaidh. Diúltaíonn an tseirbhís Phortaingéalach ionchúiseamh an Gaeilge. Cf. mar shamplaibh Leathanach 79 de Áireamh Taifid 22/15.7GGCBR ón 02/07/2015 agus Scríbhinn 76400200 de Áireamh Taifid 123/14.9PFCBR ón 09/01/2018. D'inis sise bréaga fúithi mar shamplaibh ar na 01/03/2016 agus 09/01/2018.

☐ Thosaigh mise ag caint as an Gaeilge ach “I don't speak Irish.” arsa Manuela Pereira ar an 20/01/2015. Cabhraíonn Polícia Judiciária, Rua Venâncio Rodrigues, 16, 3000-409 Coimbra le mo scóladh, ionas gur fhiafraigh mé de Sandra Roxo faoi dhrochobair le Polícia Judiciária ar an 20/01/2015 ach diúltaíonn sí a fhreagairt.

☐ Bhuaill Sandra Roxo agus Manuela Pereira (Polícia Judiciária as Rua Venâncio Rodrigues, 16, 3000-409 Coimbra) gan ateangaire liom ar an 05/02/2015. Tiomáineann siad an Sacs-Bhéarla. Ní rabhamar ag smaoineamh fríd an Pórtaingéilis. Ní rabhamar ag smaoineamh fríd an Sacs-Bhéarla. Ní athraím mo cuntas faoi na heachtraibh in am ar chor ar bith. Is neach de Asperger mé. Ní insím bréag ar chor ar bith.⁵ Bíonn mórán focal as an Pórtaingéilis gan tiontú dílis go Gaeilge. Bíonn focal athbhríoch as an Pórtaingéilis.⁶ Ligeann Sandra Roxo uirthi gur athraigh mise mo cuntas.

⁵Cf. Leathanach 118 as *The Complete Guide to Asperger's Syndrome*, Jessica Kingsley Publishers, 2008 leis an Ollamh Antoin um choill. “Adults with Asperger's syndrome can be renowned for being honest, having a strong sense of social justice and keeping to the rules. They strongly believe in moral and ethical principles. These are admirable qualities in life but can cause considerable problems when the person's employer does not share the same ideals. I suspect that many ‘whistle-blowers’ have Asperger's syndrome. I have certainly met several who have applied a company's or government department's code of conduct to their work and reported wrongdoing and corruption. They have subsequently been astounded that the organizational culture, line managers and colleagues have been less than supportive; this can lead to disillusionment and depression.” arsa an leathanach sin.

[. . .]

Theip orm na scrúduithe faoin Sacs-Bhéarla nuair a bhí mé i mo chónaí sa Phortaingéil a rathú. (Ní dhéanaim scrúdú faoin Sacs-Bhéarla ina ndiaidh.)

[. . .]

☐ [. . .] ag caint faoin Sacs-Bhéarla ar an 24/06/2018, dá brí sin “I am not English.” arsa mise. “You have to speak Portuguese. You are in Portugal.” ar sise dhom, dá brí sin “You have to speak Gaelic” arsa mise, dá brí sin “We don’t have to speak English.” ar sise!

[. . .]

☐ “we don’t speak Irish.” arsa [. . .] ar an 29/08/2018. “Colin speaks Gaelic.”^{7,8} arsa comhoibrí Helena Isabel Barros Caridade.

☐ “you didn’t communicate with me in a language that I can understand” arsa oibrí Helena Isabel Barros Caridade [. . .] ar an 07/11/2018.

[. . .]

“Ba mhiste liom Béarla.” arsa mise ar an 27/12/2018, dá brí sin “Brother . . . I’m not your.” [. . .]

[. . .]

☐ “I don’t understand. [. . .] I will not comprehend. [. . .] If you don’t have nothing to say in English” arsa oibrí Helena Isabel Barros Caridade [. . .] ar an 23/01/2019.

[. . .]

☐ “I don’t understand. It has to be in English.” arsa [. . .] ar an 03/04/2019.

☐ Bhí mé ag caint [. . .] as an Sacs-Bhéarla ach “I don’t understand Irish.” ar seisean ar an 04/04/2019.

[. . .]

☐ [. . .] “Déanann neart ceart” arsa seanfhocal.

[. . .]

☐ Scríobhann mise alt eolaíochta. “This paper requires editing for English” arsa eagarthóir eolaí faoin alt seo ar an 16/08/2023.

[. . .]

☐ Déanann na cosantóirí seo mísc. “Filleann an feall ar an feallaire.” arsa seanfhocal.” arsa mise os comhair na hArd-Chúirte mar dhea ag Bleá Cliath ar an 24/03/2024. Cf. poist leam chuig Eoghan.S.oCadhain@garda.ie ar na 25/03/2024; 25/01/2023; 18/09/2023; 20/09/2023; 21/09/2023;

⁶“leas” arsa *Focal sa Chúirt is Téarmaí Dlí* agus AN tACHT UM CHLÚMHILLEADH 2009 faoi focal le sanasaíocht chosúil. “spéise [. . .] mhaithe [. . .] suime” arsa AN tACHT UM CHLÚMHILLEADH 2009 faoi fóclaibh le sanasaíocht chosúil.” arsa mise.

⁷gan rím le Gàidhlig

⁸le rím le ré

22/09/2023; 24/09/2023; 25/09/2023; 18/10/2023; 22/11/2023; 03/01/2024; 31/03/2024;
28/11/2024; 09/09/2022; 10/09/2022; agus 26/11/2022.

“Leasú á mholadh ar bhille nua le go mbeadh sé ina choir fuath a spreagadh i leith cainteoirí Gaeilge

Tá Conradh na Gaeilge ag éileamh go leasófaí dréachtreachtaíocht nua chun go mbeadh sé in aghaidh an dlí fuath a spreagadh i leith duine mar gheall ar an teanga a labhraíonn sé

Déardaoin, Meitheamh 22 2023 ag 5:55 am

[. . .]

Fág freagra ar 'Leasú á mholadh ar bhille nua le go mbeadh sé ina choir fuath a spreagadh i leith cainteoirí Gaeilge'

- **Seán ÓM**

- Déardaoin, Meitheamh 22 2023 ag 1:42 pm

Ba chóir go mbeadh “teanga” ann go ginearálta ar aon chaoi. Is minic a chuala mé daoine as Oirthear na hEorapa ag cúl suas leis an mbigeoidéacht chéanna agus “just speak English” maslaí a chaithtar orainne ar iompar poiblí nó sráideanna BÁC thar na blianta.

- **Mícheál Ó Flaithearta**

- Déardaoin, Meitheamh 22 2023 ag 2:35 pm

An mbeidh sé in aghaidh an dlí de réir na reachtaíochta nua labhairt amach faoi dhroch-Ghaeilge agus faoin ‘gCúpla Focalachas’?

- **jpmorleyo@gmail.com**

- Déardaoin, Meitheamh 22 2023 ag 9:50 pm

Is mó achran a tharraing labhairt na Gaeilge dom féin (agus do dhaoine eile ar m’aithne) i gcaitheamh mo shaoil. I Londain, go háirithe, i measc náibhithe agus eile, a hÉirinn. Fear amháin ar theastaigh uaidh dul chun doirne liom (mar tharla) toisc gur cheap sé gur ‘ag magadh faoi’ agus ‘faoi dhaoine eile’ a bhíos. Bhí sé an-mhúinte an-mhánla liom suas go dtí’n pointe sin nó gur chuala sé ag labhairt Gaeilge mé le seanchara dem chuid. Bhíomar ar an bhfoirinn chéanna thall (iomáint & peil do ‘Na Piarasigh’) agus bhí deoch i gceist dar ndóin. An rud ab iontaí liomsa faoi go raibh dream beag eile ag aontú leis go glórach. Ach cuireadh corc ann, mise faoi dhuit, agus iontu freisin. Ár muintir féin ár dtarcaisniú as teanga na hÉireann a labhairt agus Sasanaigh ag iarraidh síocháin a dhéanamh!

- **AntóinDé hAoine, Meitheamh 23 2023 ag 12:00 am**

Tá an bille cáinte ag roinnt dreamanna agus ní gan chúis. Ní thugtar sainmhíniú ar an bhfocal ‘fuath’ mar shampla. De réir an bhille “ciallaíonn ‘fuath’ fuath i leith dream daoine...”

Maidir leis an gceist a d’ardaigh an Seanadóir MC Dowell; Aithnítear dhá inscne san Acht um Inscene a Aithint 2015. Nuair a fhaigheann duine deimhniú aitheantais inscne, aithnítear gur fear nó gur bean an duine sin. Cad mar sin is ciall le trasinscne nó inscne nach fireann ná baineann í a dtagraítear dóibh sa bhille seo? Sin an cheist a bhí ag an Seanadóir McDowell agus ní shílím go bhfuair sé freagra go fóill.

Cur chuige una duce una voce cur chuige an chomhrialtais seo. An íoróin!

- **Nioclás Pól Caileán de Gloucester**

- Dé Céadaoin, Iúil 12 2023 ag 9:59 am

“Nuair a fhaigheann duine deimhniú aitheantais inscne, aithnítear gur fear nó gur bean an duine sin.”

arsa fear. Ní chiallaíonn inscne gnéas.

• Rinneadh tromionsaithe i m’aghaidh sa bhliain 2013 mar gheall ar teanga. Bacann ionchúisitheoir poiblí an Ghaeilge. D’ordaigh dlíodóir (ar mo shon) gan rá as an Ghaeilge dom, ach bhí gealgháire uirthi mar bhí mise ag caint as an Ghaeilge.”

arsa

[HTTPS://Tuairisc.Ie/leasu-a-mholadh-ar-bhille-nua-le-go-mbeadh-se-ina-choir-fuath-a-spreagadh-i-leith-cainteoiri-gaeilge](https://Tuairisc.Ie/leasu-a-mholadh-ar-bhille-nua-le-go-mbeadh-se-ina-choir-fuath-a-spreagadh-i-leith-cainteoiri-gaeilge)

"An tsraith drámaíochta Gàidhlig is costasaí riamh le craoladh go luath

An stiúrthóir Éireannach Tom Sullivan, a stiúir an scannán Gaeilge Arracht a stiúir an dráma nua coireachta, 'An t-Eilean'

Maitiú Ó Coimín

Déardaoin, Nollaig 19 2024 ag 5:32 am

[. . .]

Nioclás Pól Caileán de Ghloucester

Dé Céadaoin, Eanáir 1 2025 ag 5:02 pm

A Phádraic, a chara,

Taispeánann BBC Alba An Là. Thaispeáin Nuacht TG4 aithris as An Ló agus chuir TG4 fotheidil ar An Lá ach bíonn mórán foilseachán gan fotheidil as an Ghaeilge (Ghàidhlig) as TG4 agus BBC Alba. Is miste leis na bodhránaibh. Cf. "programming is not subtitled in Gaelic."
arsa <https://LivingAbroad.TV/bbc-alba-live-stream> sa Bhliain 2023 (ach ní deir seo sa Bhliain 2025 sin).

Bain úsáid as Saorview nó <https://LivingAbroad.TV/bbc-alba-live-stream> nó iarr athfhoilseachán ar stáisiún d'Éirinn nó aistrigh go Ríocht Aontaithe na Breataine Móire agus an Tuaiscirt de Fhál.

Bliain Nua faoi shéan is faoi mhaise dhu(i)t!

- **Nioclás Pól Caileán de Ghloucester**
- Dé Domhnaigh, Feabhra 2 2025 ag 10:57 pm

Thosaigh BBC Alba seo. Leanfaidh BBC Alba ar an 04/02/2025.

Cf. <https://WWW.BBC.co.UK/programmes/m0026zqh>

- **Nioclás Pól Caileán de Ghloucester**
- Dé Luain, Feabhra 17 2025 ag 7:40 pm

Tá An t-Eilean ar fáil i bhFál ar fad as BBC4."

arsa

[HTTPS://Tuairisc.Ie/an-tsraith-dramaiochta-gaidhlig-is-costasai-riamh-le-craoladh-go-luath](https://Tuairisc.Ie/an-tsraith-dramaiochta-gaidhlig-is-costasai-riamh-le-craoladh-go-luath)

"Ná déan in ár n-ainme é' – bean ar Giúdach agus Gaeilgeoir í gafa ag léirsiú ar son mhuintir Gaza

Dé Sathairn seo caite gabhadh Sue Pentel agus Martine McCullough agus iad ag léirsiú taobh amuigh de bhainse de Barclays Bank i mBéal Feirste in éadan an chinedhíothaithe in Gaza

Anton Mac Cába

Dé Céadaoin, Bealtaine 28 2025 ag 5:48 am

[. . .]

Aonghus Mac an tSaoir

Dé Céadaoin, Bealtaine 28 2025 ag 9:24 am

Díol suime go mbíonn tuairisciú á dhéanamh ag Tuairisc.ie ar gach cineál léirsithe ar son na Pailistíne, ach nach ndearna sibh trácht ar bith ar an lánúin óg Iosraelach a dúnmharaíodh lasmuigh d'iarsmalann Ghiúdach i Meiriceá an tseachtain seo caite, agus an t-ionsaitheoir ag béicíl manaí ar son na Palaistíne nuair a gabhadh é. Gach seans go mbeidh impleachtaí aige sin ar an gcogadh agus is léiriú é ar an méid a tharlaíonn nuair a bhíonn fuath agus naimhdeas á gcothú i leith na nIosraelach lá i ndiaidh lae. Dá mba rud é gur beirt taidhleoirí Pailistíneacha a maraíodh, an mbeadh sé á chlúdach ag an suíomh seo? Gan dabht!

Seans maith nach bhfoilseofar mo thrácht go ceann seachtaine nó mar sin – tuigim go mbíonn eagarthóir an tsuímh seo an-ghnóthach ar fad, róghnóthach chun tráchtanna a fhaomhadh (go háirithe tráchtanna nach dtaitníonn leis).

[. . .]

Nioclás Pól Caileán de Gloucester

Déardaoin, Bealtaine 29 2025 ag 1:35 pm

Is barróg choiteann Béarlachais clúdach (gan bhrí ceilte) in áit nochta.”

arsa

[HTTPS://Tuairisc.Ie/na-dean-in-ar-n-ainmse-e-bean-ar-giudach-agus-gaeilgeoir-i-gafa-ag-leirsiu-ar-son-mhuintir-gaza](https://tuairisc.ie/na-dean-in-ar-n-ainmse-e-bean-ar-giudach-agus-gaeilgeoir-i-gafa-ag-leirsiu-ar-son-mhuintir-gaza)

25/08/2020 26/08/2020 27/08/2020 01/09/2020 02/09/2020 03/09/2020 04/09/2020. “

Mol. Cryst. Liq. Cryst., 1977, Vol. 141, No. 1, pp. 1-10.
 arsaylaathangh. 24.

"Tame th' fir bogarth" orso Leathnach 30 ach "bogtha" no "aistithe" orso
glan-Ghaerige. Cf. Leathnach 35
39.

"[...] ag iarraidh cur" arsa Leathanach 35 ach "[...] ag iarraidh curtha" arsa
glan-Chaerlge.

"Eist houn, e wile, wie Leuthenich 37 ach "e wile" wie u glon-flechte.

"I ad aig iarrachd breith" ann Leathmach 49 ach "breithe" ann aghl-chualy (f.
Leathmach 174.

"[...] iarraidh labhairt" arsa Leathannach 54 air "labhairt" arsa glan-Ghaibh.
Cf. Leathannach 64, 152, 170, 175, 177.

 $2\sqrt{7}$

” arsa an litir sin. “

Comhar

Comhar - 47 Sráid Harrington, Baile Átha Cliath 8
Teil: (01) 675 1922 | R-phost: gno@comhar.ie
www.comhar.ie

LeabhairCOMHAR,
47 Sráid Harrington,
Baile Átha Cliath 8
2/10/20

Pól Nioclás Cóilín de Ghloicester,

[. . . seanseoladh]

An Phortaingéil

A Phóil, a chara,

Go raibh maith agat as do litir maidir le *Cur i gCéill*. Tá áthas orainn gur bhain tú taitneamh as. Beidh an t-údar sásta go bhfuil daoine á léamh sa Phortaingéil.

Go raibh maith agat as na nótaí ar fad faoi chúrsaí gramadaí agus rudaí eile a thug tú faoi deara sa téacs. Ní féidir aon rud a athrú anois agus an leabhar i gcló ach amháin má dhéantar athchló air amach anseo nuair atá na cóipeanna go léir díolta. Coinneoidimid do chuid nótaí ar aon nós agus bheadh an t-eagarthóir in ann cúrsaí a sheiceáil arís an uair sin, más gá.

Níl cur amach againn ar chúrsaí sa Phortaingéil, faraor, agus ní dóigh liom gur féidir linn cuidiú leat ach guímid gach rath ort.

Le meas,

Foireann LeabhairCOMHAR

" arsa LeabhairCOMHAR ar an
02/10/2020.

(LEAN ORT AR BHILEOG(A) EILE, MÁ S GÁ

4. Is dóigh liom gur déileáladh liom le níos lú fabhair ná mar a déileáladh le duine eile i gcás inchomparáide, mar seo a leanas (bunaithe ar na forasaibh thuasluaite):

(ní gá an mhír seo a chomhlánú i gcásanna a bhaineann le ciapadh agus le gnéaschiapadh)

..... Cabhraíonn cosantóirí seo lena gcine. Bacann cosantóirí seo cabhrú lenár gcine.

5. Tugaigí freagraí, le bhur dtoil, ina mhínítear cé na fáthanna ar dhéileáil sibh liom ar an mbealach sin. Tá Foirm ES.2 ceangailte leis seo agus is féidir í a úsáid do fhreagraibh.

6. Iarratas ar eolas eile:

(Mura bhfuil an mhír seo á húsáid ag an ngearánach, téigh díreach ar aghaidh go dtí an chéad leathanach eile)

Tugaigí freagraí scríofa, le bhur dtoil, ar na ceistanna seo a bhaineann le cásannaibh liom: (Liostaigh do cheistanna anseo agus tabhair uimhir do gach ceann).

1. An ndéanann sibh obair ar chor ar bith ar mo shon am ar chor ar bith?
2. "Iarraim cruthúnais oraibh ón 14/09/2025. Cf.

[HTTP://Gloucester.Insomnia247.NL/gardai/Where_are_you_from/2025-09-14k_Gearan_i_gcoinne_Garda_MH254_2025_09_14_18_47_53_OnlineConverter.com.m4a](http://Gloucester.Insomnia247.NL/gardai/Where_are_you_from/2025-09-14k_Gearan_i_gcoinne_Garda_MH254_2025_09_14_18_47_53_OnlineConverter.com.m4a)

Fanaim fós! Cén fáth?" arsa mise gan freagra ar an 06/07/2026.

3. "D'inis oibrithe siopaí dhom go gcaithfidh sibh TCI leo fúm ón 27/06/2026 a fháil ar mo shon. Fanaim fós! Cén fáth?" arsa mise gan freagra ar an 06/07/2026.
4. "Cad is ainmneacha do Gharda C210 agus do Gharda C316?" arsa mise gan freagra ar an 06/07/2026.
5. "An mbíonn siad cláraithe as an Ghaeilge?" arsa mise gan freagra ar an 06/07/2026.
6. "Cé na fáthanna go raibh siad ag comhrá rium as an Sacs-Bhéarla?" arsa mise gan freagra ar an 06/07/2026.
7. "Dúirt mise as an Ghaeilge agus theip orthusa. Cé na fáthanna?" arsa mise gan freagra ar an 06/07/2026.
8. "Cé hiadsan seoltaí na seirbheálacha orthu?" arsa mise gan freagra ar an 06/07/2026.

9. Cheistigh Garda C210 trí ghráiscínteacht faoi fháth an ghlantóra seo: "in your fucking hand?" arsa Garda Fir C210. "Is bronntanas é." arsa mise. "Cén fáth nach bhfuil?" arsa mise. Diúltaíonn Gardaí

C316 agus C210 dlí ar chor ar bith a lua ach lig siad lua mar dheá dlí mar dheá ar Gharda C210 agus iadsan ag insintíbh bréag. Cén fáth?

10. Cén fáth nach bhfreagraíonn sibh?

7. Tá sé i gceist agam sásamh a lorg faoi na hAchtannaibh um Stádas Comhionann 2000-2015 mura bhfuilim sásta leis na freagraíbh asaibh, nó mura gcuireann sibh freagra ar fáil laistigh de mhí amháin tar éis dom an fhoirm seo a sheoladh chugaibh.

Cuirigí freagraí asaibh chugam chuig seolta thíosluaite, le bhur dtoil.

Síniú Gearánaigh:

.....**Nioclás Pól Caileán de Gloucester**.....

Dáta:07/07/2026.....

Seoladh cumarsáidí: **Gloucester@Insomnia247.NL**

NÓTA DON DUINE A mBEIDH AN FÓGRA SEO Á FHÁIL ACU:

Tá tuilleadh eolais maidir le reachtaíocht fostaíochta, comhionannais agus caidrimh tionsclaíoch le fáil ar www.workplacerelations.ie nó trí ghloach a chur ar 0818 80 80 90.

Tá an méid a leanas le fáil ann freisin:

- Foirm fhreagra ES.2
- Nótaí míniúcháin “Eolas faoi Fhoirm ES.1 a fháil, nó conas úsáid a bhaint as Foirm ES.2”
- Níosanna imeachta maidir le hlmscrúdú a dhéanamh ar Ghearáin Fostaíochta agus Chomhionannais.

EOLAS FAOI CONAS ÚSÁID A BHAINT AS AN bhFOIRM ES.1

Tabhair do d’aire, le do thoil, nach comhairle dlí atá i gceist leis an bhFoirm seo ná leis na Nótaí Eolais, agus ní léiriú dlí iad ach an oiread. Cuirtear ar fáil iad mar chúnamh praiticiúil i dteanga atá soiléir sothuigthe, ionas go mbeidh eolas soiléir ag an dá pháirtí faoi na saincheisteanna atá faoi chaibidil. Tá siad faoi réir fhocláíocht beacht na nAchtanna i ngach cás.⁹

1. Céard faoi an fhoirm seo?

⁹ Tá téacs iomlán na nAchtanna um Stádas Comhionann 2000 – 2015 le fáil ag www.workplacerelations.ie, nó ó irishstatutebook.ie. Leagtar amach thíos roinnt de na sainmhínithe ábhartha ón Acht, ag pointe 9.

Faoi na hAchtanna um Stádas Comhionann 2000-2015, tá sé neamhdhleathach go ginearálta idirdhealú a dhéanamh ar dhaoine nuair atá earraí, seirbhísí, áiseanna, cóiríocht nó oideachas á soláthar, bunaithe ar inscne an duine, stádas sibhialta, gnéaschlaonadh, reiligiún, aois, míchumas, cine ná ballraíocht den Lucht Siúil, agus i gcásanna áirithe nuair atá forlíonadh cíosa á fháil ag an duine.

Tá iompar eile ann atá neamhdhleathach chomh maith:

- ciapadh bunaithe ar aon cheann de na fachtóirí seo, nó gnéaschiapadh,
- duine a íospairt toisc gur lorg siad cearta atá faoi réir na nAchtanna um Stádas Comhionann,
- gan “freastal réasúnta” a sholáthar (mínítear é seo ag pointe 9) i gcás duine a bhfuil míchumas orthu.

Tá foráil déanta sna hAchtanna i leith roinnt díolúintí sonracha a bhaineann leis na rialacha ginearálta seo.

Foirm ES.1 Is í seo an chéad chéim chun gearán idirdhealaitheach a dhéanamh faoi na hAchtanna um Stádas Comhionann. Faoi na hAchtanna um Stádas Comhionann, *ní mór* do dhuine ar mian leis/léi gearán a dhéanamh (“**an gearánach**”) Fógra scríofa a sheoladh chuig an duine a bhfuil gearán a dhéanamh faoi (“**an freagróir**”). Caithfidh eolas faoi leith a bheith san Fógra, agus ní mór é a sheoladh lasitigh de theorainn ama faoi leith.

Is Fógra í an fhoirm ES.1. An aidhm atá aige ná cuidiú leis an dá pháirtí na riachtanais dlí a chomhlíonadh maidir le fógra agus freagra a thabhairt.

Rochtain agus riachtanais speisialta

Má tá deacracht agat an fhoirm seo a chomhlánú (mar shampla, de bharr mhíchumais nó teanga nó deacrachtaí scríbhneoireachta), déan teagmháil leis an an gCoimisiún um Chaidreamh san Áit Oibre. Déanfaimid iarracht cuidiú leat trí shocruithe malartacha a dhéanamh, mar is cuí.

2. Cad é “an t-iarratas ar eolas” (pointe 6 san fhoirm ES.1)?

Faoi na hAchtanna um Stádas Comhionann 2000-2015, tá tú i dteideal cesiteanna a chur ar an bhfreagóir, i d'Fhógra, chun eolas a fháil a bhaineann le do chás. (Níl sé éigeantach é seo a dhéanamh). Is féidir leat pointe 6 san Fhoirm ES.1 a úsáid chun é a seo a dhéanamh.

Níl aon dualgas ar an bhfreagróir do cheisteanna a fhreagairt. Ach, mura bhfreagraíonn siad, nó má thugann siad eolas atá bréagach nó míthreorach, tá foráil san Acht go bhféadfadh Oifigeach Breithniúcháin é seo a chur san áireamh, más cuí, nuair atá cinneadh á dhéanamh maidir le do chás.

3. An gcaithfidh mé an Fhoirm ES.1 a úsáid chun mo ghearán a chur in iúl don fhreagróir?

Ní chaithfidh. Níl aon ghá an fhoirm áirithe seo a úsáid. Tá sé deartha chun go mbeidh sé síos éasca don dá pháirtí forálacha na nAchtanna um Stádas Comhionann a chomhlíonadh maidir le fógra a sheoladh, iarratas a dhéanamh ar eolas, agus freagra a fháil. Ach is féidir leat d'fhrógra féin a scríobh, má chomhlíonann sé na riachtanais go léir atá sna hAchtanna um Stádas Comhionann.

4. Cad a dhéanfaidh mé leis an bhfoirm nuair a bheidh sí comhlánaithe agam?

Seol an fhoirm díreach ar aghaidh chuig an bhfreagóir (is é sin, an duine nó an eagraíocht ar dóigh leat go ndearna siad idirdhealú ort). Ná seol an fhoirm seo chuig an gCoimisiún um Chaidreamh san Áit Oibre, le do thoil.

Déan cóip den fhógra sula seolann tú é. Ba chóir duit é a sheoladh sa phost cláraithe, nó faigh **deimhniú postála** ó Oifig an Phoist.

Má tá sé i gceist ag grúpa daoine gearán a dhéanamh faoin imeacht céanna, ba chóir do gach gearánach fógra a sheoladh.

Seol an Fhoirm ES.2 (ceangailte) chuig an bhfreagóir le d'Fhógra. Is féidir leo í a úsáid chun freagra a chur chugat.

5. An bhfuil teorainn ama ann chun an fógra a sheoladh?

Tá. Tá sé seo tábhachtach. Leagtar amach sna hAchtanna um Stádas Comhionann go gcaithfidh tú an Fógra a sheoladh chuig an bhfreagróir laistigh de dhá mhí ó tharla an t-imeacht a bhfuil tú ag déanamh gearán faoi.

Mura dhéanann tú é seo laistigh den teorainn ama seo, d'fhéadfadh sé nach mbeidh do ghearán bailí: mura bhfuil an gearán bailí, ní féidir leis an Oifigeach Breithniúcháin déileáil leis.

6. An féidir liom aon rud a dhéanamh má tá an teorainn ama cailte agam?

I gcúinsí áirithe, is féidir síneadh de cheithre mhí, ar a mhéad, ó tharla an t-imeacht, a chur leis an teorainn ama chun fógra a sheoladh. Ní mór duit iarratas a chur chuig Oifigeach Breithniúcháin an Choimisiúin um Chaidreamh san Áit Oibre ina n-iarrann tú air nó uirthi síneadh ama a thabhairt, agus ní mór go mbeidh sé nó sí sásta go bhfuil cúis réasúnta ann chun é seo a dhéanamh. (Mínítear conas an t-iarratas seo a dhéanamh i *Nósanna Imeachta d'Imscrúdaithe ar Ghearáin Fhostaíochta agus Chomhionannais* de chuid an Choimisiúin um Chaidreamh san Áit Oibre).

I gcúinsí atá an-teoranta, de réir na nAchtanna um Stádas Comhionann, is féidir le hOifigeach Breithniúcháin an Choimisiúin um Chaidreamh san Áit Oibre roinnt de na coinníollacha fógra, nó iad go léir a ligean thar ceal, (mar shampla, glacadh le gearán cé nach bhfuarthas an fógra laistigh de na teorainneacha ama atá ceadaithe). Tá sé scríofa san Acht, áfach, nach féidir é seo a dhéanamh ach amháin:

- *I gcúinsí eisceachtúla*
- *Nuair atá an tArd-Stiúrthóir sásta go bhfuil sé cothrom agus réasúnta sna cúinsí áirithe atá i gceist*
- *nuair a chuirtear na cúinsí ábhartha go léir san áireamh, lena n-áirítear:*
- *an méid eolais is dócha go bhfuil ag an bhfreagróir maidir leis na cúinsí inar tharla an t-iompar toirmiscthe*
- *agus méid an riosca nó an dochair a d'fhéadfadh tionchar a bheith aige ar chumas an fhreagróra déileáil go sásúil leis an ngearán.*

Ní mór duit iarratas a chur faoi bhráid Oifigigh Bhreithniúcháin de chuid an Choimisiúin um Chaidreamh san Áit Oibre chun go ligfí thar ceal an fógra.

Beidh an deis ag an bhfreagróir a thuairim a chur in iúl más amhlaidh go bhfuil sé i gceist ag an Oifigeach Breithniúcháin síneadh ama chur leis an iarratas nó an fógra a ligean thar ceal.

7. Cad a tharlóidh nuair a bheidh an fhoirm seolta agam?

Mura bhfuil freagra faighte agat tar éis mí amháin, nó má fhaigheann tú freagra agus níl tú sásta leis, is féidir leat gearán a dhéanamh faoi na hAchtanna um Stádas Comhionann leis an gCoimisiún um Chaidreamh san Áit Oibre, ag www.workplacerelation.ie nó An Coimisiún um Chaidreamh san Áit Oibre (WRC), Bóthar Uí Bhriain, Ceatharlach, R93 W7W2. Beidh ort foirm ghearáin a chomhlánú. Tá an fhoirm seo ar fáil ar líne ó www.workplacerelation.ie.

Tabhair do d'aire go bhfuil teorainn ama faoi leith ag gabháil le gearán a dhéanamh. Ní mór don ghearán a bheith faighte ag an gCoimisiún um Chaidreamh san Áit Oibre laistigh de sé mhí ó tharla an t-imeacht atá faoi chaibidil (nó sé mhí ó tharla an t-imeacht deireanach, más amhlaidh go raibh níos mó ná imeacht amháin ann den chineál céanna.)

8. Cad a chiallaíonn na téarmaí dlí san fhoirm ES.1?

Mar seo a leanas a shainmhínítear sna hAchtanna um Stádas Comhionann na téarmaí thíosluaite:

“aois”: De réir na nAchtanna um Stádas Comhionann, ní mheasfar gur idirdhealú ar an bhforas aoise é má dhéileáiltear le duine nach bhfuil 18 mbliana d’aois slánaithe aige nó aici le níos lú fabhair nó le níos mó fabhair ná mar a dhéileáiltear le duine eile.

Mar sin féin, d’fhéadfadh sé a bheith mídhleathach idirdhealú a dhéanamh in aghaidh duine atá faoi bhun 18 ar aon cheann de na forais chosanta *eile*, e.g. an foras cine nó míchumais.

Ciallaíonn **“míchumas”** —

“(a) feidhmeanna coirp nó meabhrach duine a bheith in easnamh go hiomlán nó go páirteach, lena n-áirítear cuid de chorp duine a bheith in easnamh,

- (b) *orgánaigh atá nó is dóigh a bheidh ina dtrúig galair nó tinnis ainsealaigh a bheith sa chorp,*
- (c) *mífheidhmiú, anchuma nó máchailiú cuid de chorp duine,*
- (d) *riocht nó mífheidhmiú a bhfuil de thoradh air go bhfoghlaímíonn duine ar shlí éagsúil le duine nach bhfuil an ríocht nó an mífheidhmiú air no uirthi, nó*
- (e) *riocht, tinneas nó galar a fhearann ar phróisis smaointe duine, ar aireachtáil na réaltachta ag duine, ar mhothúcháin nó ar bhreithiúnas duine nó a bhfuil iompraíocht shuaite de thoradh air”.*

Tarlaíonn **“idirdhealú díreach”** *“nuair a dhéileáiltear le duine le níos lú fabhair ná mar a dhéileáiltear, mar a dhéileáladh nó mar a dhéileálfaí le duine eile i gcás inchomparáide”* bunaithe ar aon cheann de na forais chosanta (inscne, míchumas, cine srl). Mar shampla, má dhéileáiltear le fear le níos mó fabhair ná mar a dhéileáiltear le bean i gcúinsí inchomparáide, agus is léir gur déileáladh go héagsúil leis toisc gur fear é, d’fhéadfadh sé go bhfuil idirdhealú díreach i gceist bunaithe ar inscne.

“idirdhealú”: Cuireann na hAchtanna um Stádas Comhionann cosc ar fhoirmeacha éagsúla idirdhealaitheacha, lena n-áirítear *idirdhealú díreach, idirdhealú indíreach, mainneachtain “freastal réasúnta” a sholáthar do dhuine faoi mhíchumas (mínítear é seo thíos), agus idirdhealú trí bhainteacnt* (nuair a dhéileáiltear le duine le níos lú fabhair toisc go bhfuil baint acu le duine eile faoi fhoras cosanta, mar shampla an foras cine, míchumais, náisiúntacht, srl.) Is idirdhealú é *íospairt* a dhéanamh ar dhuine agus déileáiltear léi mar sin.

Ciallaíonn **“stádas teaghlaigh”** *“bheith torrach nó freagracht—*

- (a) *mar thuismitheoir nó mar dhuine in loco parentis i ndáil le duine nach bhfuil 18 mbliana d’aois slánaithe aige nó aici, nó*
- (b) *mar thuismitheoir nó mar an cúramóir príomha cónaitheach i ndáil le duine ag a bhfuil an aois sin nó atá os cionn na haoise sin agus atá faoi mhíchumas de chineál is cúis le cúram nó tacaíocht a bheith ag teastáil ar bhonn leanúnach, rialta nó minic,*

agus, chun críocha mhír (b), is cúramóir príomha cónaitheach i ndáil le duine faoi mhíchumas é nó í cúramóir príomha má tá cónaí ar an gcúramóir príomha leis an duine atá faoin míchumas”

ciallaíonn **“earraí”** aon bhaill maoine sochorraithe.

Ciallaíonn **“foras”** an bunús ar a dhéantar idirdhealú: is iad na “forais” a chosnaítear faoi na hAchtanna um Stádas Comhionann ná **inscne, stádas sibhialta, stádas teaghlaigh, gnéaschlaonadh, reiligiún, aois, míchumas, cine, ballraíochta den Lucht Siúil, cúnamh tithíochta nó íospairt.**

Ciallaíonn **“ciapadh”** *“aon chineál iompair nach bhfáiltíonn an t-íospartach roimhe a tharlaíonn gan iarraidh”¹⁰* a bhaineann le haon cheann de na forais idirdhealaitheacha...a bhfuil mar aidhm nó mar éifeacht aige dínit duine a shárú agus a bhféadfaí a mheas gur ábhar coil, uirsíslithe nó imeaglaithe é dó nó di”,

Ciallaíonn **“cúnamh tithíochta”** forlíonadh cíosa nó íocaíocht ar bith a fháil faoi na hAchtanna Leasa Shóisialaigh

D’fhéadfadh **“idirdhealú indíreach”** a bheith ann *“sa chás go gcuirfí duine [atá ina bhall de ghrúpa atá clúdaithe faoi fhoras cosanta ar leith], faoi mhíbhuntáiste ar leith i gcomparáid le daoine eile nach n-áirítear sa ghrúpa sin, faoi fhoráil atá neodrach de réir dealraimh”.* (Mar shampla, riachtanas airde). Dealraíonn sé go bhfuil an riail neodrach: Ní dhéanann sé idirdhealú díreach ar aon cheann de na forais atá cosanta toisc go bhfeidhmíonn sé beag beann ar inscne, náisiúntacht, aoise, srl. Ach, d’fhéadfadh mná an argóint a dhéanamh go gcuireann an riail, atá neodrach de réir dealraimh maidir le hinscne, mná faoi mhíbhuntáiste i gcomparáid le fir, agus go ndéanann sé idirdhealú indíreach in aghaidh na mban ar an mbonn sin.

Tá an t-idirdhealú indíreach faoi réir tástála eile: d’fhéadfadh sé a bheith dleathach fós *“sa chás go bhfuil sé faoi réir údar maith*

¹⁰ “Áirítear san iompar seo gníomhartha, iarratais, focail labhartha, gothaí nó táirgeadh, taispeáint nó scaipeadh focal scríofa, pictiúr nó ábhair eile”.

oibiachtúil agus go bhfuil an modh chun an aidhm sin a bhaint amach cuí agus riachtanach.”

ciallaíonn “stádas pósta” bheith singil, pósta, idirscartha, colscartha nó baintreach nó i bpáirtnéireacht shibhialta;

“freastal réasúnta”: *Chun críocha an Achta folaíonn idirdhealú “diúltú nó mainneachtain ag an [bhfreagróir] gach ní réasúnach a dhéanamh chun freastal ar riachtanais duine atá faoi mhíchumas trí chóir speisialta nó trí trí shaoráidí speisialta a sholáthar, más rud é, d’uireasa na córa nó na saoráidí sin, nárbh fhéidir leis an duine féin nó gur rídheachair don duine féin leas a bhaint as an tseirbhís”. Níl sé seo neamhdhleathach, áfach, “má thiteann costas, seachas costas ainmniúil ar sholáthraí na seirbhíse atá i gceist mar gheall ar an soláthar sin.”*

folaíonn “creideamh” cúlra nó dearcadh creidimh”;

Tarlaíonn “gnéaschiapadh” *nuair a dhéanann duine “duine eile a chur faoi réir aon ghnímh nó iompair lena ngabhann seach-chialla gnéis agus é a chur faoi réir dlúthchaidrimh fhisicigh briathartha nó neamhbhriathartha,¹¹ nach bhfáiltítear roimhe agus a bhfuil mar aidhm nó mar éifeacht aige dínit duine a shárú agus a bhféadfaí a mheas gur ábhar coil, uirsíslithe nó imeaglaithe é dó nó di.”*

ciallaíonn “seirbhís” seirbhís nó saoráid de chineál ar bith atá ar fáil don phobal i gcoitinne nó do chuid den phobal, agus, gan dochar do ghinearáltacht an mhéid sin roimhe seo, folaíonn sé—

(a) rochtain ar aon áit agus úsáid aon áite,

(b) saoráidí le haghaidh na nithe seo a leanas—

(i) baincéireacht, árachas, deontais, iasachtaí, creidmheas nó maoiniú,

(ii) siamsaíocht, áineas nó úrúchán,

(iii) gníomhaíochtaí cultúir, nó

(iv) iompar nó taisteal

¹¹ “Áirítear san iompar seo gníomhartha, iarratais, focail labhartha, gothaí nó táirgeadh, taispeáint nó scaipeadh focal scríofa, pictiúr nó ábhair eile”.

(c) seirbhís nó saoráid a sholáthraíonn club (cibé acu is club é a shealbhaíonn deimhniú cláraitheachta faoi Achtanna Clárú na gClubanna, 1904 go 1999, nó nach ea) agus atá ar fáil don phobal i gcoitinne nó do chuid den phobal, ar íocaíocht nó gan íocaíocht, agus (d) seirbhís ghairmiúil nó trádála, ach ní fholáíonn sé cearta pinsin (de réir bhrí an Achta um Chomhionannas Fostaíochta, 1998) ná seirbhís nó saoráid a bhfuil feidhm ag an Acht sin maidir léi;”

ciallaíonn **“gnéaschlaonadh”** claonadh heitrichnéasach, homaighnéasach nó déghnéasach;

ciallaíonn **“Lucht Siúil”** an pobal daoine dá ngairtear an Lucht Siúil go coitianta agus a shainaithnítear (acu féin agus ag daoine eile) mar dhaoine ag a bhfuil stair, cultúr agus traidisiúin i bpáirt, lena n-áirítear, go stairiúil, saol fánaíochta ar oileán na hÉireann”.

Baineann an **“íospairt”** le duine atá—

“(i) tar éis iarratas a dhéanamh de mheon macánta ar aon chinneadh nó sásamh dá bhforáiltear sna hAchtanna um Stádas Comhionann,

(ii) tar éis freastal mar fhinné os comhair an IHREC, Oifigigh Bhreithniúcháin den Choimisiún um Chaidreamh san Áit Oibre nó cúirte i dtaca le haon fhiosrúchán nó imeachtaí faoi na hAchtanna seo,

(iii) tar éis fianaise a thabhairt in aon imeachtaí coiriúla faoi na hAchtanna

(iv) tar éis trí mhodhanna dleathacha cur i gcoinne gnímh atá neamhdhleathach faoi na hAchtanna, nó

(v) tar éis fógra a thabhairt faoi é a bheith beartaithe aon cheann de na gníomhartha a shonraítear thuas a dhéanamh.”,

agus déileáiltear, déileáladh nó déileáilfaí leis an duine sin le níos lú fabhair dá bharr ná duine eile nach ndearna amhlaidh i gcúinsí inchomparáide.